

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII.

Aurel Popovici-Baroianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERȚIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sînt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Lege, drept și dreptate.

(=) Acestea au fost cuvintele rostite de actualul prim-ministru Széll, cu ocaziunea venirii sale la putere.

Și lumea mare aștepta cu nerăbdare să vadă aceste cuvinte întrupate. Ba se aflau foarte mulți, cari se vedeau deja în altă eră, într'o eră, în care neîmpedecați de nimenea își pot face toate datorită ce li-se impun, într'o eră, în care se pot liber desvolta, și în care toți locuitorii acestei patrii pot în egală măsură gusta din beneficiile acestei țeri. Cu un cuvânt credeau, că în cele din urmă totuși a sunat ora, în care »viitorul de aur« cel atât de mult dorit, a sosit. Căci eată s'a aflat în marea aceasta de oameni unul, care cu atâta sfințenie ține la lege, drept și dreptate, și care nici bine nu va ajunge la putere, și va zdrobi toate nelegiuirile ce de atâta timp domnesc în această țeară.

Aceasta înainte de venirea la putere a ministrului Széll.

Il vîd după aceea cu puterea în mână. Îi urmăresc toți pașii cu o sete arzătoare de-a vedea promisiunile împlinite. Dar', durere, nici cea mai mică rază de speranță nu le pătrunde inima.

Toate câte le-a zis de pe locul mai de jos unde se afla până a nu veni la putere, jos au rămas, ear' el a început a continua pe cele-ce le-a aflat pe locul înalt al antecesorilor sei.

Va să zică acolo ne aflăm și astăzi, dacă nu și mai rău, unde ne-am aflat și mai înainte.

În loc de lege — prigonire; în loc de drept — temniță și pedeapsă în bani, și în loc de dreptate — forță brutală.

Chiar și foile maghiare, cari i-au adus osanale înainte de venirea la putere, se vîd astăzi înșelate în speranțele puse în el, și recunosc că nici un

bine nu pot aștepta nici dela regimul seu.

Câte ordinațiuni s'au dat în era Széll, toate tind într'u a nimici și mai puternic libera desvoltare a naționalităților nemaghiare, și îndeosebi a noastră a Românilor.

Și aceasta nici că se poate altfel. Până când în această țeară puterea stă în mâinile unui popor dependent, care este condus de spiritul unor jidani preținși Maghiari, care și-au vîrit nasul până în cele mai înalte funcții ale statului, și care nu lucrează decât pentru interesul propriu, până atunci, ori-cât de marinimosi ar fi și unii dintre Maghiari, totuși nu vor putea stăpîni țeara aceasta după lege, drept și dreptate.

În fața astorfel de stări de lucruri nu ne rămîne alta de făcut, decât ca toți Românii din toate părțile să ne punem serios pe lucru și să luptăm cu bărbăție contra fărădelegilor ce se croesc, fără de noi, dar' — pe seama noastră.

Bánffy și Széll una sunt.

Cel dintăiu a croit calea, ear' cel de-al doilea o străbate. S'au schimbat persoanele, dar' nu și regimul. Și credem că acesta cu una cu două nici nu se va schimba de cei-ce îl susțin, dacă alte împregiurări nu-i vor silii la aceasta.

Și acest lucru numai dela noi atîrnă. Cu cât mai rezoluți vom fi în lupta noastră, cu atât mai curînd vor trebui să cedeze și ei. Dacă însă și pe viitor nu numai că nu ne vom împotrivi nelegiuirilor lor, ci din contră le vom da ajutor prin slăbiciunea noastră proprie, atunci de sigur că la nici o isbîndă nu vom ajunge, ci tot mai mult ne vom cufunda în mocirla, în care deja am lunecat.

Trei lucruri a cerut Montecuculi ca să poată învinge: *bani, bani și eară bani.*

Trei lucruri cerem noi, pentru-ca patria să fie fericită: *lege, drept și dreptate.*

12 întrebări. Solgăbirul din Arad, așa scrie »Budapesti Hirnap«, a cerut notarilor să-i dea până la sfîrșitul lui Aprilie un raport despre starea socială și de naționalitate din comunele lor. Și anume: Cari sunt conducătorii Românilor din comună? Ce influență au ei? Stau în legătură cu România? Nu cumva funcționează în secret comitetul național român? Reuniunile nu fac cumva în secret servicii cauzei de naționalitate? Preoții și învățătorii în ce chip influențează asupra poporului? Există la Valachi socialism? și altele de-acestea. Ar fi trebuit să întrebe și că de câte-ori mîncă România pe zi, când se culcă și când se scoală, ca astfel să le știe toate.

Preoți cu crucea 'n frunte!

(*) Dela un capăt al țerii până la celalalt răsunat-au aceste cuvinte acum 50 de ani. Și preoțimea de-atunci înțeles-a rostul lor. În fruntea poporului pusus-a și la învingere l'a dus. Pentru al poporului bine atunci luptatus-a și razele binefăcătoare ale isbîndei luptei a se arăta n'au întîrziat. Poporul ca un singur om urmatu-i-a și lanțurile iobăgiei zdrobitu-le-a. Dreptatea cu el a fost și D-zeu nu l'a părăsit. De-atunci și până acum pe preoțime în fruntea poporului vîzuto-am și pe calea cea bună condusu-l-a. Acum din nou viclene planuri făurescu-se, ca poporul singur să rămînă, ear' preoțimea de mîni și picioare legată să fie. Din nou sosit-a timpul, când earăși trebuie să rîsune dela un capăt până la celalalt cuvintele: »Preoți cu crucea 'n frunte!« Căci cursa în care ministrul vrea să prindă pe preoți deschisus-a, și care dintre dînșii în ea va luneca, mîngăiere de scăpare nu va mai avea. Una însă să-i fie devisa: Ori stăpîna pe soartea sa și a poporului, ori apoi luptă până la extrem pe cale legală. Nimic din al

seu propriu drept să nu conceadă, căci cu puterea nu i-se va putea lua, afară de cazul, dacă va întinde mîna după osul ce i-se îmbiie. Aceasta însă credem că nu o va face. Peste noi și mai grele vremuri trecut-au, dar' în calea lor stat-am neclintîți.

Mai bine o vieață în miserie și stăpîn pe soartea proprie, decât o vieață îmbuibată și rob altuia. Căci ce alta se vor face preoții nostri ministrului, dacă vor primi ajutorul ce li-se îmbiie, sub condițiile puse de el? Apeleze preoții nostri mai bine la popor pentru îmbunătățirea sorții lor, și poporul, care și de altcum se supune preotului, dacă vede că lucră pentru binele lui, din mult-pușinul ce-l are, se va îngriji de aceasta. Căci darnic este el dintru ale sale, față de cei-ce bine îl conduc.

Să explice poporului inconștient urmările rele ce ivoresc din această nouă cursă, să-i pună la inimă datoria ce o are față de biserică, dacă dorește ca neturburat de nimeni să se poată ruga într'însa, și sigur că poporul îl va asculta.

Dacă preoții aceasta nu o vor face, rău va fi și de dînșii și și de turma, pe care o conduc.

Uniți să fie cu toții în cugete și în simțiri, căci numai astfel vor ajunge la isbîndă. Și cea mai mică desbinare între dînșii, va avea grave urmări.

Dumineca Tomii este ziua în care sunt conchimate sinoadele bis. naționale gr.-or. din Ungaria, Transilvania și Banat în sesiune ordinară, pentru-ca să se consulte asupra cursei ce li-se întinde de cătră ministru. Condițiunile dela cari depinde ajutorul statului pentru dînșii, le sunt deja cunoscute. Credem așadar', că nu se vor mai îndoi în cele-ce guvernul voește să ajungă printr'însele. Ușor le este deci a-și face o judecată dreaptă asupra celor-ce li așteaptă.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Bateria morților.

— Amintire din manevră. —

Razele soarelui, ce abia răsărise, se răsăfau asupra tăcerii mormîntale, împrăștiate, în farmecul unei dimineți de August, asupra Sibiului. Amușise și ciripitul paserilor în crîng, zefirul încetase de a mai povesti cu frunzele arborilor, murmurul pîrăului se ascunse sub ripă, nu se mai auzia nimic, nimic; nici chiar respirațiunea proprie nu și-o auziau soldații în linie de plecare în curtea casarmeri, numai bătaia de inimă ce se svârcolea ca o găină în apă, suna cu putere în pieptul lor.

Cu privirea așintită asupra colonelului, care cu ochii săi mici adânciți în umbra unor sprîncene roșii, inspecționa din cap până în tălpi pe fiecare, păreau niște statue împetrite de puterea fermecătoare a cine știe ce zînă din povești.

Ear' când comandantul își încrunta sprîncenele, vrînd să arunce la pămînt pe unul sau pe altul, ca un Gessler pe vîntătorul Tell, un fior de ghiață le pornia din virful capului

și se opria tocmai în yîrful degetelor dela picioare.

Trompeta a mai suflat încă un Te-Deum și băeții au dat drum la câte o gură plină de aer, ce-l ținuseră în piept aproape de o jumătate de oră, apoi caravana porni.

Unde? Dumnezeu știe! Știam atîta c'am pornit și că mergem departe, departe, căci Sibiului și cu deosebire cocoanele își scuturau năframa în vînt, poate de lacrimi, ca și când și-ar desfășura ultima speranță de a ne mai revedea.

Departe trebuia să mergem, căci bătăile se fac departe, departe; așa ne spunea un moș bătrîn, Dumnezeu să-l erte: »Hei dragii Moșului, eu când am fost în bătaia cu Praisu (Prusian) am mers șasă luni tot pe jos și într'o dimineață ne-am pomenit, că dăm de marginea pămîntului; așa băeți așa! și cerul se lăsa aci lângă noi jos; nici n'am mai făcut *Piramiden anselzen* cu puștile, ci le-am rîzimat de cer, fiecare la capul lui!« Și aveau drept Sibienele să scuture năframa în vînt, căci dacă și noi vom merge până la marginea pămîntului, nu știu zău, care s'ar mai întoarce înapoi.

În sfîrșit ultimele saluturi se încară în vîpaia razelor soarelui și noi puturăm linișțiți să ne examinăm cărarea asilului.

Și într'adevăr, e un asil ținutul în care

scapă cineva dintre zidurile urgisitei căsărmi și în care poate rîsufla un aer liber aromatic, nemistuit de rîsuflarea atîtor și atîtor superiori, un aer limpede și ușor, ce cobora coastele Carpaților și umplea o țară întregă de parfumul său, un aer românesc. Și băeții nostri au simțit asta și în pepturile lor au năvălit deodată amintirile dulci din jurul colibii.

Ce-i și pustia asta de cîtănie. Cât de fericit ar fi acum Românașul să-și scoată flurașul din șerpar și să cânte o doină dela munte să-și oprească priveghitorile versul ear' oițele să-și ridice capul să privească pe mîndrul ciobănaș cum se jăluște el lor.

Dar' vai!

M'a jurat Neamțu sub steag.
Ca trei ani să stau pribeg.

Și trei ani nu's trei zile! Trei ani în cîtănie e o vecinicie întregă.

Dar' trec și aștia, trec mai ușor, ba mai greu, tot trec! și numai te pomenești odată că-ți dă drumul la *urlaub*. Dar' cât o fi încă un ceas îmbrăcat în hainele împăratului nu-i vine nimînu în gînd de casă.

Așa-i Românul învățat să sufere mereu, dar' necazul nu și-l înecă nici-odată, suferă și se jeluște, și dacă vede că s'a jeluț și-a dat rîul de pe inimă, s'a mai ușurat. Dar' e rău când n'are cui să jeluț. Atunci îl apucă

o jale de moarte, o jale care-i apasă inima și inima-și varsă focul în doină.

Așa era și acum. Ei vedeau coliba lor, zăreau oile, dar' coliba era departe și oile alergau pe coaste fără ciobănaș și numai ce-i vedeam că-și îndreaptă mișa pe ureche și să iau de după cap să-și cânte necazul cîtăniei:

Frunză verde foi de nuc
De ce merge mî usuc,
Când aud, c'am să mă duc,
Să mă duc în cîtănie,
De min' neam să nu mai știe.

Și ei cântau, de rîsuna cîmpul și holdele se legănau, pare că de jalea cîntecului lor, ear' oamenii își lăsau lucrul, se răzimbau în coada furcii și se uitau lung la viitorii cuceritori ai lumii.

Dar' se apropia căldura ameazului care le amuș glasul și pieptul lor șovăia întundat de praful de pe drum și în curînd în vîzduchul plin de colb se auzia numai scârțitul monoton al roților tunului și tropotul copitelor cailor, cari băteau pavagiul în pasul lor liniștit.

*

Depart, departe, în ceața azurie a soarelui dela apus, zăriam turnul bisericii din Orăștie care părea că țuge înaintea noastră, să nu-l mai ajungem.

Ne mângâiem prin urmare cu aceea, că precum întotdeauna, așa și de astădată, având în vedere binele bisericii și al neamului lor, va fi conduși de devisa:

„Preoți cu crucea 'n frunte!“

Juzii și procurorii — spioni.

Ministrul de culte și instrucțiune publică, a dat un nou ordin către judecătorii și procuratură. Acest ordin se referă la preoțime, pe care, așa se vede, ministrul voiește ca pe ori-ce cale să o facă incapabilă de-a mai sta în serviciul bisericii și al poporului.

Eată cum sună noua ordinațiune:

»Cu considerare la §§. 7 și 8 ai articolului de lege XIV: 1898, ordon, ca plângerile și arătările făcute în contra preoților pentru fapte, cari constituie delict moral grav, incompatibil cu pozițiunea lor, sau pentru fapte, cari sunt calificate ca atitudine contrară statului, judecătoria reg., sau procuratura reg., la care s'a făcut arătarea, să le comunice imediat și urgent dimpreună cu datele ce le stau la dispozițiune, ministrului de culte și instrucțiune publică, fără considerare, dacă pe baza stării faptice, ce formează obiectul plângerii, respective al arătării, are loc sau nu, procedura penală. Dispun mai departe, ca după ridicarea la valoare de drept a sentințelor aduse pentru ori-ce fel de faptă penală, care formează delict grav moral, sau atitudine contrară statului, precum și sentințele, cari cuprind stabilirea pedepsei, judecătorii regești să le aștearnă de asemenea nemijlocit dlui ministru reg. de culte și instrucțiune publică.

Ca direcție contrară statului, aplicându-se de asemenea alineia din urmă a §-lui 13 din art. de lege XXVI: 1893, este a se considera ori-ce faptă îndreptată în contra constituțiunii statului, caracterului național, unității, pozițiunii lui deosebite, ori în contra aplicării hotărâte prin lege a limbei statului, fie că s'a întâmplat în localul bisericesc, fie afară de acela, ori pe teritoriul altui stat prin graiu viu, în scris sau prin tipăritură, prin desemn, orațiune bisericască, sau prin alte mijloace.

Cu un cuvânt, preoțimea a ajuns într'o astfel de stare, încât poate-că nici Tatăl nostru nu-l va mai putea zice, fără-ca să se teamă, că va fi denunțată că ar fi ațîțat contra națiunii maghiare.

Cea mai mare grije a juzilor și a procurorilor va fi deci de aici înainte, ca să spioneze pe preoți, și să facă arătare la mi-

nistrul contra lor. Și-apoi este știut, că sunt mulți de aceia printre dinșii, cari pentru a-și câștiga merite, vor pîrî preoții și numai din chiar senin. A sosit așadar, precum se vede, ziua d'apoi, când în mâna unui om stă toată puterea și înaintea căruia trebuie să se închine toată făptura.

Numai cât credem, că preoțimea noastră își va face datoria sa și de aci înainte cum se cuvine, fără a da ansă ministrului ca să o tragă la răspundere, și chiar trasă fiind, își va ști apăsă drepturile sale.

Căsătorii de probă.

Cum? se vor întreba foarte mulți, există și căsătorii de probă, și cum pot fi acelea? Și într'adevăr e curios lucrul acesta. Să te însori de probă, dacă-ți place bine, dacă nu eară bine, faci altă probă.

Eată adevărata stare a lucrului.

În mai multe comitate din Ungaria, feciorii, încă abia ajunși la vârsta de 17—18 ani, umblă să-și caute și ei soții. Se înțeleg cu fata care le place și fără-ca să știe părinții ei ceva, o duc acasă și trăiesc împreună. Aceasta o fac, zic ei, ca să poată învăța și cunoaște firea nevestelor.

Părinții fetelor, după-ce află despre aceasta, nu se împotrivesc, căci, zic și ei, așa trebuie, să se cunoască și să se dede unul după altul, căci altcum cum vor trăi. Și începe apoi ospățul, care ține câte 2—3 zile. Nu se mai gândește nimeni la răul ce se naște din astfel de căsătorii de probă.

Sunt feciori abia de câte 20 ani, și au avut deja câte 2—3 neveste. Și-apoi pruncii cari se nasc din astfel de căsătorii nelegiuite, încă rămân în cele mai multe casuri numai cu mamă.

În comitatul Cojocnei, în comuna Tiurea, l. Huedin, în decurs de 4 ani s'au întâmplat 30 de astfel de căsătorii nelegiuite, ear' legiuite abia 4.

Asemenea în comitatul Băcica. Aci căsătoriile de probă sunt și mai multe.

Un preot, anume Dr. Stefan Tumbaș zice, că cauza acestor căsătorii este aceea, că feciorii, cari nu sunt încă obligați la miliție, dacă vor să se însoare, trebuie să aștearnă rugări pe la minister, cari le face cheltueli, deci ei, ca să scape de cheltueli, pășesc la căsătoriile de probă. Numitul preot zice, că și-a dat destulă silință ca să împedecă aceste căsătorii, dar' fără rezultat.

A făcut rugare chiar și la vicișpanul contra acestor căsătorii, vicișpanul i-a răspuns însă,

că nu-i stă în putere a împedecă ceremoniile nunților.

Și așa apoi, acest obicei rău, prinde tot mai adânci rădăcini în popor.

Chiar și la poporul nostru aflăm căsătorii de felul acesta, mai ales printre Români din Bănat. Pe-acolo în fiecare comună se află câte o babă, vrăjitoare, care stă în ajutor acestor căsătorii.

Prin unele comune din Bănat, feciorii cari sunt de 17—18 ani, și încă nu au avut nici o nevastă, se simțesc nefericiți.

Și acestea sunt tot roade ale legii căsătoriei civile.

E timpul suprem ca să se pună odată capăt acestor destrăbălări, căci altcum cu greu se va mai putea scula poporul din ruina, în care a ajuns.

Chiar și statul perde în urma acestor căsătorii, căci se simțeste deja, că numărul celor obligați la miliție scade din an în an, așa că va trebui ca chiar cercurile militare să se întrepună pentru împedecarea lor.

Înainte...

Orăștie, Maiu 1899.

Domnule Redactor!

Au trecut deja 6 săptămâni, de când, tot în coloanele acestei prețuite foi, am avut onoarea a discuta despre necesitatea înființării unei „Reuniuni de meseriași români în Orăștie“, făcând totodată un fel de apel la inteligența română din loc, ca să se pună în fruntea noastră, pentru-ca cu atât mai ușor și mai grabnic se putem duce aceasta în deplinire.

Durere însă, că de atunci și până de prezent, din nici o parte nu s'a ivit nici cel mai mic interes ce l'ar avea unii s'au alții pentru noi meseriașii. În pustiu a răsunat glasul.

Această răceală față de noi meseriașii a inteligenței locale, ne-a pus în uimire pe toți. Ce poate să fie oare cauza, se întreabă mulți dintre noi, de nimeni nu se află printre fruntașii noștri, cari să se intereseze de soarta noastră. Și în adevăr, e greu pentru noi de suportat o astfel de stare a lucrurilor. Când omului îi e sete, și nimenea nu se află cine să-i domolească setea barem cu un picur de apă, atunci îl agunge disperarea și inima i-se arde, ca dogorită de flacăra.

Astfel suntem noi meseriașii români din Orăștie. Setoși suntem după progres, după învățătură, dar' nimeni nu ne vine într'ajutor. Când vedem, cum prin alte orașe inteli-

gința a luat conducerea Reuniunilor de meseriași în mâinile sale, și vedem cum membrii lor progresează din zi în zi, adâncă amărăciune ne cuprinde sufletul, văzând starea în care ne aflăm noi, cei din Orăștie.

Nu mai departe, decât zilele trecute, mi-s'a dat ocaziune, ca să cetesc, tot în această foaie prețuită despre „Reuniunea meseriașilor români din Sebeș“. Inteligența română de acolo văzând necesitatea ei și recunoscând folosul de care se împărtășesc membrii Reuniunii, și-a dat toată silința ca să o înființeze și cuvântul trup s'a făcut. Și vedem deja destui membri în jurul ei, luând în considerare greutatea începutului. Dar' sub o conducere înțeleaptă și sprijinită după-cum se cuvine, nu peste mult va putea și ea să se numere între Reuniunile-surori, cari există deja de mai demult.

Dacă în Sebeș, care încă este numai un orașel, s'a putut înființa „Reuniunea română de meseriași“, pentru-ce să nu se poată oare și în Orăștie.

Nu mai puțină bunăvoință dacă ar arăta inteligența locală față de noi, atunci în curând ne-am putea și noi mândri cu o Reuniune, care să ne servească de laudă nu numai nouă, dar' și celor-ce ne conduc și ne stau într'ajutor.

La cas că inteligența noastră, din un motiv sau altul, nu poate să facă începutul, ca să nu zic că nu voiește, căci ar fi foarte dureros, atunci nu ne rămâne alta, decât ca să ne alegem noi unul sau doi din cercul nostru, care să întreprindă pașii de lipsă pentru înființarea Reuniunii.

Și sunt convins, că se află și printre noi de aceia, cari să ducă în deplinire această necesitate arzătoare.

Apelez deci la dinșii!

Făcuți odată pașii de lipsă, cred că barem atunci inteligența noastră ne va sta într'ajutor, dacă nu pe altă cale, cel puțin cu sfaturi bune.

Nu mai lucrând mână în mână, poate avea vre-o întreprindere succes. Cu cât spriginul va fi mai puternic, cu atât și noi vom înainta mai ușor și mai repede.

În fine închei, dorind, ca barem acum pentru a doua-oră, glasul meu să nu răsună în pustiu, cum de prima-dată, cu durere constat, a răsunat.

Înainte și eară înainte! se aude sunând din toate părțile, trebuie deci ca și noi să ne desmetecim din starea în care ne aflăm, căci altcum ne vor cutropi străinii.

Înainte deci!

B—r.

Drumul era lung și obositor și monotonia mersului îl făcea și mai lung. Un zefir dulce, cald, ne închise pleoapele și fiecare se legăna mulțumit un moment cu soarta lui în brațele bunului Morfeu. Mai deschisei odată ochii pentru a spiona depărtarea țintei călătoriei noastre, care mă asigură, că puteam neconturbat să urmăresc încă vre-o scenă a visului meu virgin. Salutai deci ultimele raze ale soarelui trăgându-mi adânc chipul pe frunte și-mi luai rămas bun dela prima zi din manevră. Poziția îmi părea destul de sigură pe spatelul dobitocului, căci mă apucau cu forță de fer de capătul șelei cu amândouă mâinile mărginind astfel sfera operațiunilor somnambule ce făceam cu capul și ferindu-mi totodată organul mirosului de o eventuală ciocnire cu ceafa mândrului animal, care simțea din destul comod, căci nu cerca să-mi conturbare liniștea cu mișcările sale obicinuite, nici chiar când perzându-mi echilibrul amenințam pământul să-l lovesc cu vre-una din părțile constitutive ale corpului meu, dar' prinzându-mă cu încredere cu pintenul în răbdătorul stomac al animalului, îmi restituiam poziția.

Deodată glasul pițigăit al trîmbeței ne dă de veste că trebuie să fi dat de marginea pământului, căci intona pururea sərbătorita arie »Abblasen« la care baciții răsunară cu o inspirațiune adâncă, urmată de un lung a, care în liniștea nopții ce să lăsase fără veste reproducea un echo destul de idilic.

Vin! scumpa mea Kalliopol îi zisei eu iu-

bitei mele soațe de suferințe, pe care doar' numai cu inima frântă și cu lacrimile în ochi aș fi schimbat-o cu muza a nouă, vino de te odichnește, căci numai o zi a trecut din manevră și mai sunt multe, multe. Și ea își ciuli urechile și mă urma cu un aer plin de mulțumire, după-ce și-a căpătat porțiunea cuvenită de zahar, și o așezai în grajdul bine îngrijit al unui Sas. Ear' Dinu, băiatu Dinu cel harnic o ștergea de spumă și-i cânta ca la o tată ce-o ține în brațe, a cărei sin moale îi varsă putere în cântec.

Găinile Sasului păreau cam nemulțumite cu visita asta străină, căci începuseră a se neliniști și de sus dela cătuși cotcorozitul lor trăda o agresiune stranie ce le cauzasem, dar' totodată și o colonie destul de populată. Dinul el a înțeles însemnătatea împrejurărilor în cari ne aflam și nu s'a putut reține să nu exclame: »Hm! toată paserea după ciocul ei pierel! M'am mulțumit a pricepe acest adevăr al flăcăului, cel puțin cuprinsul lui, fără însă a-mi închipui că va folosi ca deviză vre-unei întreprinderi, ce se plănuia în secret, căutai deci a ajunge cât mai în grabă în poziția plăcută, de a-mi putea continua opera de pe drum.

Dimineața îmbrăcată în giulgiul ei de ghiață era cu mult mai sprintenă, de cât să mă lase să gust în pace dulceața somnului, de altcum bunătaea ei ar fi fost totuși zadarnică, căci deschizând niște ochi mari spre a putea cuprinde semi-orizontal ce se deschidea înaintea mea, văzând că cerul se lasă

departe pe pământ am conchis, că astăzi trebuia, să ne continuăm călătoria, ceea-ce s'a adevărit mai apoi prin povestea unui camarad de arme, ce ca prin vis îmi aduceam aminte să mi-o fi șoptit încă în noaptea aceea:

»Colege! mâne să continuă marșul sub formă de luptă, căci organul dibaciu al posturilor noastre a descoperit apropierea dușmanului.«

Cam trist lucru, îmi închipuiam eu. Astăzi trebuia natural să fie mai greu ca er! Dar', fie voia ta, Doamnel!

Și am plecat, dar' nu pe drumul liber, ci peste câmp; era după rezoluțiunile mele tactice o încercare de a putea realiza o surprisă la inamic.

În curând am ajuns coastele unui deal, a cărui desis ne asigura o inspecțiune discretă și totodată ne servea ca o perdea față de ochenele trupei contrare, care încă nu era tocmai așa de naivă precum o clasificam noi, căci pe culmea de vis-à-vis se vedeau puncte negre care trădau germenii dușmani cercetând poziția. Ne așteptam chiar la un atac din partea lor.

»Acum ori nici odată! îmi zisei eu și visam deja »ordinul Coroanei de ter« zăcând pe pieptul meu. — Dinule! bine să te ții că azi e bătaie!«

»Azi? bătaie? Nu glumești zeu, domnule căprariu?

»Nu! zeu eul aci nu-i de glumit, aruncau eu serios, văzând că vorbele mele l'au înspăimântat atâta pe bietul băiat, și n'avem să scăpăm teferi!«

— »Doar' nu pușcăm!« adause el ținându-și răsufierea.

Nu știam ce să fac; să rîd nu mi-am ajuns scopul! mă reținui astfel și continua cercând să ved până unde merge seceta de pricepere a bietului Dinu:

— »Natural că pușcăm, unde ai mai auzit de bătăi fără gloanțe și fără tum?«

Un »Habt Acht!« răgușit eșit din peptul debil al bătrânului nostru căpitan ne-a întrerupt discuția pe care am fost atât de curios de a o sfârși și fui silit a lăsa pe Dinu în nedumerirea lui, pentru a asculta schifarea nouelor ordine.

»Bateria noastră, începu bătrânul cu glas tremurător ca și când ar prevedea sfârșitul acestor ore de grea cercare, va avea să acopere înaintarea batalionului 4/31, luând poziția defensivă la aripa stângă.«

Mulțumit în sufletul meu de conținutul acestui ordin, aruncau odată ochii la aripa stângă a batalionului 4/31 și văzui că stejari bătrâni, frați cu acela a lui Tepeș-Vodă își întindeau ramurile formând o umbră de nu știu câți metri în diametru și exclamai lin: »A noastră e isbânda!«

Urmează câteva momente, de o tăcere mormentală în care timp o grupă de generali

NOUȚĂȚI

Cătră abonații noștri. Domnii abonați cari ne datoresc încă cu sume din prețul de abonament, sunt rugați să binevoiască a ni-l trimite în cel mai scurt timp posibil.

Paștile în Orăștie. Sfintele Paști au fost sărbate în ambele biserici române din Orăștie cu pompa cuvenită unei zile atât de însemnată. Serviciul divin a fost celebrat în biserica gr.-or. de dl protopresbiter *Vasile Domșa* asistat de părintele *Nicolae Bârsan*, ear' în cea gr.-cat. de cătră protopopul local dl *Iuliu Rațiu*. Răspunsurile liturgice au fost date în biserica gr.-cat. de cătră două coruri, unul compus din țerani și țerance, sub conducerea dlor *Isidor Oprușan* și *George Dreghici*, ear' celalalt din militari dela reg. 63, sub conducerea dlui *Laurențiu I. Perhaișia*. În decursul celebrării sfintei liturgii s'au dat de cătră o companie a reg. 63 7 salve de puști. A luat parte la această sărbare întreg poporul credincios și un număr frumos de intelighință. A doua zi răspunsurile liturgice earăși au fost date de sus numitele coruri. După serviciul divin s'a făcut o procesiune afară la câmp, unde s'a făcut sfințirea holdelor.

Daruri evlavioase. Credinciosul poporan *Nicolae Stoian* din Pricaz, a dăruit pe seama st. biserici de-acolo o cădelniță în preț de 10 fl. 70 cr., pentru care nobilă faptă i-se aduce și pe această cale cea mai ferbinte mulțumită. În numele credincioșilor *Ioan Vlad*, preot.

— *Stoica Samoila I. Ioan* și soția *Sofia* au dăruit un liturghier legat frumos cu litere latine pentru biserica gr.-or. din Renget. Pentru care i-se aduce mulțumită din partea subscriului. *Simion Filimonesc*, preot în Renget.

Societatea „Crucea Roșie” din Orăștie va arangia Sămbătă în 6 Maiu n. o serată în sala hotelului „Transsylvania” din loc. La această petrecere va coopera musica reg. 82 de inf. din Alba-Iulia. Programa: 1. „Auforderung zum Tanz”, de Weber, piesă pentru 4 mâni la pian. 2. „Der Haideritt” de Netzer, cântec alt-solo. 3. „Magyar Monolog”, 4. „Mărgăritarele”, potpourri de Gh. A. Dinicu. 5. „Producțiune de capela militară”. 6. „Wenn sich zwei Herzen scheiden”, de Schottman, duet alt și „sopran”. 7. „Imi ești dragă te iubesc”, monolog de Rădulescu-Niger. 8. „Magyar Rapsodia” de Zimay, cântec la pian, sollo. 9. „Cupleuri”. După producțiune, joc. Inceputul la 7^{1/2} ore seara. Prețul de intrare: rindul 1—4: 1 fl., rindul 5—8: 80 cr., celelalte 60 cr., parterre și galerie 50 cr., loja 4 fl.

Alegerea de preot în Romoșel. În Dumineca Tomii se va săvîrși în Romoșel alegerea de preot. Concurenții sunt următorii: *Zaharie Tilicea*, capelan în Vaidei, *Nicolau Roman*, preot în Cănelul-de-sus, *George Tatar*, Al. Herlea, *Stefan Fărcaș*, *Savu Timar*, *N. Bogdan* și *Traian V. Motora*.

din partea noastră și alta din partea contrară se amenințau cu privirea prin ochian fără a-și putea da seama, care oare va capitula, când de-odată o pocnitură puternică, a cărei echo străbătu prin toate păraele ne avisa că nu-i de glumit.

În galop înaintează bateria noastră formată în linie de foc pe poiana ce se deschise la aripa stângă a batalionului 4/31 și șasă telegari ca smei la fiecare tun se răsfățau în hamurile bine lustruite. Și! „Halt, ochire asupra artileriei contrare, 3600 pași, în numele Maicei Domnului salvă!” au fost ultimele cuvinte ale veteranului exclamate cu o sigură dibăcie strategică, dar' vai:

Pe când trăgeau ei tot cu gol,
Noi tot cu carne vie

căci din patru guri eșiră într'un glas patru pocnituri urmărite de înalte columne de fum alb, prin care jucau ca frunzele codrului de toamnă în vânt pene de găină.

Cu mare sforțare m'am putut reține de a nu isbucni într'un ris vehement, ochii erau totuși inundați de lacrimi așa că numai greu am putut observa perplexitatea care cu deosebire la Dinu juca pe față în diverse colori.

Căpitanul el își pierduse cumpătul, căci sabia îi scăpă fără voe din mână și îngălbeni,

Oi tristă soarte, dar' totuși nobilă, căci:

Pulchrum et decorum est pro patria mori.

Și în această amintire noi hotărâsem să-i ridicăm o odă viteazului nostru comandant,

Archiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul de Tron, a fost numit general de cavalerie în armata austro-ungară.

Avansări. Dl Dr. *Toma Madincea*, medic de reg. clasa a II-a în Alba-Iulia, a fost avansat de medic de reg. cl. I-a și totodată transferat la reg. de artilerie din Cluj.

— Locotenentii *Ioan Voicu* și *Elie Ciugudean* dela reg. 64 au fost înaintați la rangul de căpitani cl. a II-a.

Asentarea în comitatul Hunedoarei. Din cercul *Petroșeni* s'au înfăoșat la asentare 374 feciori din cari s'au asentat 111. — Cercul *Puj*: obligați 281, asentați 47, *Hațeg* (jurul): 648 feciori, asentați 74. — *Hațeg* (oraș): 35, asentați 7. — *Deva* (jurul): 526 feciori, asentați 129. — *Deva* (oraș): obligați 71, din cari au fost asentați 16, — *Georgiu*: obligați 412, asentați 129.

Cununie. Dl *Ioan Andrescu*, măestru friseur în Orăștie își va serba cununia în 3/15 Maiu cu d-șoara *Maria Moise* din Șibot în biserica gr.-or. de-acolo. — Dorim fericire!

Dela școala de cadeți din Sibiu primim următoarea încunoștiințare asupra căreia atragem atențiunea celor interesați: „În școala de cadeți din Sibiu se primesc cu începerea proximului an școlar 30 până la 50 de elevi pentru anul prim, și amăsura lipsei, aspirații singuratici poate și pentru anii superiori. Pentru a fi primiți, se cere absolvarea, cel puțin cu »suficient«, a patru clase reale, gimnaziale sau școale civile de stat, ear' didactul face, conform poziției tatălui, pentru copiii legitimi sau legitimați, 150 fl., 80 fl. sau 12 fl. la an. Condițiile de primire și normele referitoare la compunerea și ajustarea petiției, se pot ști din cartea »Vorschrift über Aufnahme der Bewerber in die k. u. k. Cadetenschulen«, care se poate căpăta la L. W. Seidel u. Sohn în Viena precum și la toate școalele de cadeți. Terminul pentru înaintarea petițiilor de primire e până la 15 August 1899. Petiții defectuoase sau intrate mai târziu nu vor fi luate în considerare.»

Examene de calificățiune — gratuite. Pentru a înlesni candidaților de învățătorie depunerea examenului de calificățiune, ministrul reg. ung. de culte a dispus, ca elevii ordinari absolvenți ai preparandiilor de învățători și învățătoare și absolvenții cursurilor de îngrijitoare pentru kisdedov-uri să nu mai fie obligați a plăti taxe pentru depunerea examenelor.

Mare incendiu. În Guta, un orașel aproape de Komorn, a isbucnit săptămâna trecută un mare foc, care a prefăcut în cenuză 448 case și 800 clădiri economice. Pradă flăcărilor au căzut și mulți oameni, cari n'au putut ieși grabnic din casele lor. Din 7000 de locuitori, 5000 au ajuns la sapă de lemn. Au ars și o mulțime de vite. Chiar și sēmănturile, până la o depărtare de 3 kilometri, încă sunt părjolite. Paguba se urcă la peste un milion fl.

— „Mi-am adus vr'o trei inși, am cules vre-o 3 bucăți căteși trei și le-am înfundat în țeva tunului ca să le frigem în satul vecin. Dracu și-a adus aminte că să pușcăm azi.

— „Lasă-mă în pace Dinule, că nu mai pot răsuflă” făcui eu semn flăcăului să nu mai continue, căci nu mai eram în stare să-l ascult de ris, aflând apoi singur rezultatul, care s'a jucat într'un mod atât de curios, căci am mai auzit de bății cu cartofi pe timpul bunului împărat Iosif al II-lea, dar' cine se-și închipue că și cu găini se poate cineva bate.

Resultatul însă e a fost destul de trist și în loc de medalii sau ordinele vre-unei coroane, ne vëzurăm pătați de rușine de a sta întreaga baterie trei zile în arest.

Se credea că înfiorătorul desastru ne-a nimicit cu desăvârșire, nelăsând măcar o unică odraslă care să povestească posterității vitejia bateriei morților.

Georgiu Stoica.

A FORISME

Renumerele e ca și un capital: cine și l'a câștigat, trăește din interese.

„Varietas delectat” — lege naturală. Să vede că pentru aceea se tem cu toții de somnul etern.

A te înșela pe tine însuși fără ca să observi e mai ușor, ca a înșela pe alții fără ca să observe.

Foc la Caransebeș. În săptămâna trecută a isbucnit la Caransebeș un foc mare, care amenințase întreg orașul, deoarece-ce sufla un vânt puternic. Pompierilor însă, ajutoarați de miliție și de locuitorii orașului, li-a succedat a localiza focul, așa că n'au ars, decât 7 case și 20 de clădiri laterale, după o altă versiune însă să fi ars 18 case.

Têrgul proxim de țeară în Petroșeni se va ținea în 13, 14 și 15 Maiu a. c.

Foc într'o mănăstire de călugărițe. În Roma s'a aprins zilele trecute o mănăstire de călugărițe clădită nu de mult. Vecinii vëzând primejdia au alergat să stingă focul, dar' porțile erau încuiate și nimenea nu venea să le deschidă, ear' focul lua dimensiuni tot mai primejdioase. Au sosit și pompierii, dar' nici lor nu li-s'au deschis porțile, așa că au trebuit să le spargă și astfel se între, să stingă focul. Călugărițele însă, vëzând, că ajutorul li-se impune cu forța, s'au încuiat toate într'o odaie, hotărâte să moară mai bine în flăcări, decât să le vadă ochi de om păcătos. Nu li-s'a dat însă să devină martirele sfelei, căci pompierilor și mulțimii de oameni adunați să scape de primejdie pe sfintele maice li-a succedat să localizeze focul și în urmă să-l stingă. După aceea s'au depărtat toți din curtea mănăstirii, lăsând pe călugărițe să iasă din odaie când li-o plăcea.

Concert împreunat cu reprezentațiune teatrală și dans vor arangia meseriașii români din Arad în Dumineca Tomii, în sala hotelului „Crucea albă”. Programa: 1. Fragment din „Dumbrava roșie”, cor de C. Porumbescu. 2. „Peatra din casă”, comedie de V. Alexandri. 3. „Rândunica”, cor de I. Murășan.

„Dreptatea” earăși va apare! Cel puțin așa scrie foaia locală „Szászváros”. Nu însă tot în Timișoara, ci în Lugos, și tot sub conducerea partidului — mocsonyist.

Ca 'n Rusia, nicăireal După-cum se știe, numărul celor-ce nu știu ceti în Rusia este foarte mare. Lupta socială din prezent șilește însă și pe cei neștiutori de carte, ca să afle ce se petrece în lumea mare, și așa cearcă pe toate căile ca să aibă cunoștiință despre cele-ce se petrec. Așa există d. e. în Charkow niște persoane fără ocupațiune, care urcându-se pe o ladă de scânduri în mijlocul pieței de frunte, cetesc cu voce înaltă și respectivă celor din jurul lor cuvânt de cuvânt tot ce se scrie în foi. Publicul mulțumitor remunerează apoi pe cetitor, care după o pauză de o oră, începe de nou a ceti altei mulțimi adunate în jurul seu. Mai cu seamă ascultă oamenii bucuroși știrile locale, pe care apoi le judecă ei după priceperea lor. Pe cetitor îl remunerează ascultătorii în două feluri: sau îi dau bani, ori apoi de-ale mănăcării. Lângă el se află un blidișel pentru bani, ear' lângă ladă, care-i servește de tribună, o coșarcă, în care mai ales ascultătoarele îi aruncă bucatele. Dacă cetitorul poate

să mulțumească mulțimea, atunci »secerișul» seu încă e — bogat.

Copilă furată. În anul 1893 a dispărut din comuna Oieșdea (lângă Teiuș) copila de 3^{1/2} ani a unui țeran. Abia după câțiva ani ea a fost recunoscută de două femei din aceea comună la un țerg din Alba-Iulia. Copila ducea de băț pe un cerșitor orb. Afacerea a venit înaintea tribunalului, care a condamnat pe cerșitor la 8 luni închisoare.

Drepturile și datorințele învățătorilor (Învățătoarelor). Dl Dr. Szabo Mihály, inspector reg. de școale al comitatului Albeide-jos, a scos sub titlul de mai sus un op, apărut deja în a treia edițiune corectată și înmulțită. Opul, scris în limba maghiară cuprinde îndrumări basate pe lege cu privire la drepturile și datorințele învățătorilor comunali, confesionali și de stat cu privire la salar, la numirea sau alegerea lor, la cestiunile lor disciplinare, la ordinea din școală, la reuniunile învățătorești, la bibliotecile școlare, la obligamentul militar, la dreptul de pensie etc. Opul conține 392 pag. și costă 2 fl. 60 cr. Se poate procura dela autorul în Aiud (Nagy-Enyed). Edițiunile mai vechi, apărute în această călăuză a învățătorilor, azi nu se mai pot întrebuița cu succes, deoarece-ce s'au făcut multe schimbări de atunci.

Medic cercual al coloniei Piski a fost ales cu unanimitate Dl Dr. *Rudolf Eisenmenger*, medic în Orăștie.

Sinucidere. Locuitorul Pascu Petrescu din Suligete, cercul Deveii, a sărit în fântână și s'a înecat. A rămas în urmă soția și 3 prunci.

Fabrici de hârtie. După cea mai nouă statistică a fabricilor de hârtie din lumea întreagă, numărul acelor se urcă la 4000, cu un product anual de 8000 milioane conțuri de hârtie.

Cuvântul „Almanach” a dat până acum adeseori ocaziune ca să ne cugetăm asupra derivării lui, ar fi să însemneze să ne aducem aminte de *al Manach Guinclan*. Aducerea aminte de *Monch Guinclan*, sau se consideră de un cuvânt în stil vechiu german, ca *all man acht*, ceea-ce înseamnă, ca să se aibă în fiecare lună de grijă, sau că ne ducem înapoi la cuvântul vechiu egiptean-grec *„alménachika”*. Mai exactă este însemnătatea acestui cuvânt a arabescului „*al manna*”, numărarea, măsura, timpul, sau însemnătatea cuvântului persic *Elmenach*, Calendarul. Prima-dată Almanachurile cuprindeau numai lucruri astronomice; după aceea s'au mai adus însemnări astrologice; îndrumări despre măsură, țlrguri, postă și descrieri despre sărbările domnitorilor. După aceea s'a pus mai mare pond pe partea distracției, așa că s'au mai adaus povești, ghicături, anecdote și altele.

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele” de Iosif Tăbăcariu și Ilie Turdășan se află de vânzare la institutul tipografic »Minerva» în Orăștie. Prețul de 10 cr. este a se trimite înainte, plus pentru 10 ex. 3 cr. porto, ear' pentru mai puține 2 cr.

FEL DE FEL

Se caută un om bogat, care se poată da cost pentru o zi la toți oamenii de pe rotogolul pământului. Cel ce caută este un statistician englez, care însă după multă socoteală a ajuns la convingerea, că un asemenea om nu există. După socoteala lui, calculând costul pentru o zi cu 1 fl. 20 cr. de persoană, cheltuelile s'ar urca la 3750 milioane fl. O sumă atât de colosală însă n'ar putea să jertfească pentru un ospet nici cel mai bogat milionar din America.

— Dragă bărbate, amicul tău Imi face mereu curte, însă se nu fi gelos, căci...

— Fii pe pace, nevastă. Imi cunosc eu amicul și știu că nu-i plac de loc anticități!

POSTA REDACȚIEI.

d. verus. Făgăduința că pe viitor ne vei face mai mult de lucru, adevăd ne vei scrie din partea locului, o primim cu bucurie, și te rugăm să o faci.

f. F. în B. Primit. Vē vom răspunde după-ce am cetit-o.

Dlui *Nicolau Jacob* în *H. Kristyor*. — Adresați-Vē dnei *Zotti Hodoș* în Caransebeș.

D-lui *I. G. B.* în *M.* Adresați-vē pentru cărțile numite la „Tipografia” în Sibiu.

D-lui *I. B.* în *B.* În nrul viitor.

Indrumări privitoare la mersul poștei.

De un timp încoace publicul* a început ase folosii mult de așa zisele „trimiteri postale recomandate cu rambursă“ (utänvételes ajánlott levélpostai küldemények). Deoarece-ce însă acestea numai recomandate se pot trimite, voi reimprespeta pe scurt „recomandatiunea“.

Scrisorile, corespondențele, tipăriturile, mustrele și hârțile de afaceri se pot trimite și recomandate. Taxa pentru recomandatie e 10 cr., (ear' la trimiterea în loc: 5 cr.) care trebuie totdeauna plătită de către trimițător. Numai în comunicația cu Germania se pot trimite cu posta epistole etc. recomandate neplătite. Pentru trimiterea recomandate trimițătorul primește recepisă, care o poate folosi spre a reclama la cas, că adresatul n'ar fi primit scrisoarea; (ear' de s'a perdut, atunci primește 20 fl. despăgubire dela erariu).

Trimiterile postale recomandate se pot prevedea și cu rambursă până la suma de 500 fl., în Ungaria, Austria, țările ocupate etc., ear' în România și alte țări până la suma de 250 fl. = 500 franci. Suma de rambursă trebuie exprimată în banii țării, care scoate suma de rambursă. Taxa trimiterilor recomandate cu rambursă constă din: taxa de recomandatie (10 cr., ear' în loc: 5 cr.) și din portul postal a trimiterii, care se poate afla din cele publicate până aci.

Să ilustrez cele zise cu vr'un exemplu. Am vëndut ceva și cumpărătorul mi-a rămas de ex. dator încă cu 5 fl. Pentru aceștia eu țin pasaportul și îl trimit într'o epistolă recomandată cu rambursă și plătesc 10 cr. recomandatie și taxa cuvenită (până la 20 grame = 5 cr. etc., deci dar' la olaltă 15 cr.). Sau trimit o carte de 100 grame recomandată cu rambursă. Pentru aceasta trebuie să plătesc 10 cr. taxa de rec. și 3 cr. porto. (căci ca tipăritură dela 50 gr. — 150 gr. = 3 cr. taxa.) și a. m.

Pe partea de adresă a trimiterii cu rambursă deasupra trebuie să se scrie numele și locuința trimițătorului și suma de rambursă, după aceea se trage o linie de separatiune și sub aceasta se scrie adresa.

Aplicând acum cazul cel dintâi, când adecă trimițătorul are de a primi 5 fl., să vedem câtă rambursă va scrie, ca să nu fie de pagubă. Pretensiunea e 5 fl., el a mai plătit încă 15 cr., deci acum s'ar veni o rambursă de 5 fl. 15 cr. Însă e de observat, că din suma aceasta se vine pe sama poștei 5 cr., provisiune, ear' pe asemnatiunea oficioasă se aplică o marcă de 5 cr. (căci până la 10 fl. în Ungaria pe asemnatiuni se pune marcă de 5 cr.), deci dar', dacă s'ar fi scris rambursă numai de 5 fl. 15 cr., atunci ar avea o pagubă de 10 cr., căci ar primi numai 5 fl. 5 cr. (fiindcă 5 cr. sunt provisiunea poștei, ear' 5 cr. e marca aplicată pe asemnatiune). Așadar' ca să primească cei 5 fl. ca datorie și să-și capete și cei 15 cr., ce i-a plătit pentru epistola recomandată, va trebui să pună suma de 5 fl. 25 cr. ca rambursă.

Aplicând cazul al doilea, când de ex. ar trebui să primească trimițătorul 3 fl. pentru respectiva carte, atunci ar trebui să scrie ca rambursă 3 fl. 23 cr. ca să fie deplin despăgubit; căci 3 fl. e prețul cărții, 13 cr. a plătit pentru trimiterea recomandată, 5 cr. sunt provisiunea poștei și 5 cr. marca pentru asemnatiunea de 3 fl. și acestea la olaltă fac: 3 fl. 23 cr.

În chipul acesta se îndeplinesc și celelalte trimiteri postale recomandate cu rambursă.

Observ însă, că e cu mult mai practic și mai ieftin a trimite banii înainte cu asemnatiune postală, decât a procura cărți etc. cu rambursă.

A P E L.

În primăvara anului trecut, comuna bisericească gr.-or. din Petroșeni, tractul Hațegului, cu aprobarea autorităților mai înalte biser. și politice a început să zidească o biserică nouă din material solid și în strada principală a orașului, care să corăspundă împrejurărilor locale și sociale din această comună orășenească și poliglotă; precum și trebuințelor poporului nostru, care în timpul

din urmă s'a sporit în mod considerabil și să sporește pe zi ce merge prin domiciliarea mai multor băieși și lucrători de contesiunea noastră, veniți aici din toate părțile spre a-și câștiga pâinea de toate zilele.

Biserica din cestiune în decursul anului trecut s'a și terminat în ce privește zidurile și coperișul cu țiglă, mai rămânând pentru anul curent continuarea și terminarea turnului și celorlalte multe câte se mai cer până a fi terminată, în mod definitiv, spre a se putea sfinți și da în samă poporului duos spre folosință.

Comuna aceasta, ce a putut câștiga și cruța de 22 ani încoace, tot a spesat cu lucrarea de până acum și după o socoteală mai recentă a comitetului nostru parochial, până la terminarea definitivă să mai recere pe atâta.

Spesele avute până acum în atacarea aceasta se urcă la suma de 7000 fl. (șapte mii fl.) prin urmare să mai simte lipsa altor 6—7000 fl., pe cari comuna aceasta nu le posedă; biserica însă vrea să o termineze cu ori-ce preț până la toamnă a. c., fiindcă în biserica actuală, care este foarte veche, de lemn, mică și întunecoasă, nu se mai poate face serviciu divin în mod cuviincios și fără teamă de vr'un eventual pericol.

Deoarece-ce comuna noastră aceasta bisericească, ca atare fără de 40—50 fl. ce incurg pe lună dela băieșii nostri, alte isvoare de venit nu are, ear' de altă parte a mai face vre-o repartitiune pe popor, lucru cu neputință este, deoarece-ae credincioșii nostri sunt săraci până la extrem și îngreunați peste măsură cu diferitele dări și alte sarcini publice, încât abia să mai poată susține de pe o zi pe alta. Stând lucrul astfel nu ne rămâne alta, decât speranță, după D-zeu, în sprijinul binevoitor al oamenilor de caritate din toate unghiurile țării noastre.

Apelăm deci cu toată încrederea la generositatea on. public, rugându-l din toată inima a ne da mână de ajutor întru ajungerea scopului măreț și mult dorit, și aceasta cu atât mai virtos, fiindcă comuna intenționează a renova din temelie și școala confesională, care încă este de lemn, mică și veche, încât nici pe departe nu mai corăspunde cu spiritul timpului și a cerințelor de astăzi, în care școală este a să ținea, afară de instrucțiunea cu elevii ordinari și catichisația cu copiii de religiunea noastră, dar' umblători la diferitele școli de stat și ale societății minelor de cărbuni de aici, mulți la număr.

P. T. Domni, cari primesc acest modest apel sunt respectuos rugați a circula lista alăturată pe la binefăcătorii din cercul cunoscuților săi, eventual și în biserică la finea serviciu divin, și apoi împreună cu rezultatul să rativ a o trimite la adresa: „Oficiul parochial gr.-or.“ în Petroșeni (Hunyad-megye) până cel mult la 15 Iulie 1899, când expiră concediul obținut din partea înaltului nostru guvern.

P. S. Darurile primite se vor cuita cu prof. mulțumită în ziarul: „Telegraful Român“ și „Revista Orăștiei“.

Petroșeni, la 15 Aprilie 1899 st. n.

Pentru comitetul parochial:

Avran Stanca m. p., paroch ca președinte. Dionisie Socol m. p., I. epitrop.
Petru Iacob m. p., Dumitru Busduga m. p., II. epitrop. notar.

Bibliografie.

„Enciclopedia Română“, editată sub auspiciile și din însărcinarea Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii.

A apărut fascicolul XIV al acestei importante și mari publicațiuni, cuprinzând articolele Emerit—Fărcașele, la olaltă peste o mie articole și o frumoasă hartă a Europei, executată în institutul F. A. Brockhaus din Lipsca. Și acest fascicol cuprinde o serie destul de lungă de articole mai mari și de interes special românesc.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (deposit general pentru România: E. Storck, București) și se primesc numai pen-

„Priveag“. Nori de fum — Hașiș — Murmur de isvoare — de Ioan Iosif Scoopul, redactor la foaia umoristică „Vulturul“ este titlul unei broșuri apărută de curând în Oradea-mare. Prețul 75 cr. plus 5 cr. porto. Are o extindere de 84 pagini. Tiparul este curat și ceteț. Editura autorului. Doritorii a o avea se pot adresa și la librăria H. Graef în Orăștie. Broșura cuprinde mai ales aducerile aminte din vieața de student a autorului. E scrisă cu mult umor. O recomandăm cu căldură cetitorilor nostri.

A apărut în „Biblioteca Noastră“: **Poftă bună!** Carte de bucate, de Zotti Hodoș. Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere peste șase sute de rețete, și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte de bucate se poate întrebuița în ori-ce gospodărie românească. Cartea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică:

Supe, ciorbe, assiette, pastete, rasoluri aspiciuri, galantine, fripturi naționale și franțuzești, prăjituri, torte, parfouri, înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

tru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumărare: pentru un tom broșurat fl. 10, legat fl. 11.60 (în România lei 25, resp. 28.50).

„Biblioteca noastră“, apare în Caransebeș. Director: E. Hodoș.

Au apărut:

- Nr. 1. S. S. Secula, Realități și Visări.
- Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.
- Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză.
- Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.
- Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor.
- Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.
- Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor.
- Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.
- Nr. 11—12. E. Hodoș, Cântece Bănățene.
- Nr. 13. E. Hodoș, Cântece Cătănești, cu portr. lui T. Doda.
- Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave.
- Nr. 15—17. I. Bălan, Numiri de localități.
- Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nrele viitoare:

- Cercetări din Istoria Românilor bănățeni de P. Drăgălină.
- Partea I. Istoria Banatului Severin până la lupta dela Mohács.
- P. II. Severinul sub principi Transilvani până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).
- P. III. Răsboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului.
- P. IV. Înființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13 (1767—1872). Părțile au să apară pe rînd. Cei-ce doresc să li-să trimită sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim. Volumele să plătesc numai după-ce au apărut.

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barițiu.

Acții de vëndut

Subscrisa posedând **13 acții** de-ale societății de credit și economii „Crisana“ în Brad, doresc a le vinde cu un preț convenabil. Fiecare acție are valoare de **103 fl.**, le vënd însă toate cu suma de **1000 fl.**, eventual și mai puține, cu **80 fl.** pro bucată.

Ermina Irhaș

(520) 1—3

în H.-Boțca.

Szám 87—1898 tlvki.

(518) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY

A hátszegi kir. járásbiróság mint telek-könyvi hatóság „Hatiegana“ előlegezési és hitelegylet mint szövetkezet hátszegi czég Bontescu Mihály hátszegi ügyvéd által képviselt végrehajthatónak Filip Iuon és Filip Vasilie váralyai lakos végrehajthatást szenvedők elleni ügyében közhírré teszi, hogy végrehajthatónak 82 frt tőke ennek 1897. évi április hó 26. napjától járó 6% kamatai 1/2% váltódíj 20 frt 98 kr. eddigi megállapított per és végrehajthatási valamint a jelenlegi 8 frt 65 kr. és a még felmerülendő költségek iránti követelesének kielégítése végett Filip Iuon és Filip Vasilie végrehajthatást szenvedőknek és özv. Filip Zahariáné és Filip János tulajdonos társaiknak a déval kir. törvényszék hátszegi kir. járásbiróság területéhez tartozó Váralya községi 231 számú tjkvben A + 1 rend sz. 121/2 hrsz. ingatlant ugyan ezen községi 233 sz. tjkvben A + 1. 2. 4 rendsz. Filip Iuon nevén álló ingatlanokat ugyan ezen községi 308 számú tjkvben A + 1 rendsz. Filip Iuon nevén álló ingatlanokat ugyan ezen községi 234 számú tjkvben A + 1 rendsz. végrehajthatást szenvedők és Andrásy Béla és neje Andrásy Róza tulajdonos társak nevén álló ingatlant ugyan ezen községi 235 számú tjkvben A + 1—5 rdsz. Filip Vasilie nevén álló ingatlanokat, végül ugyan ezen községi 309. szám tjkvben A + 1. rendsz. a. felvett Filip Vasilie nevén álló ingatlant rendszámoként részletekben: az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 579 frt 50 kr. tevő kikiáltásban az 1899. évi június hó 3. napjának d. e. 10. órákor Váralya községének előljárója házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adadni. Árverezni szándékozok tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10% készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától járó 6% kamataival számítandó 30 nap alatt, a másik felerészét ugyan azon naptól számítandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 6% kamataival szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi kir. adóhivatal mint birói letett pénztárhoz befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni.

A kir. jbiróság mint tlvki hatóság.

Hátszegen, 1899. februar hó 17-én.

Savu,
kir. aljbiró.

Szám 1514—1899. kig.

(519) 1—2

Pályázati hirdetmény.

Hunyadvármegye szászvárosi járásába kebelezett Felkenyér nagyközség községi jegyzői állása üresedésbe jöven, ennek választás utján leendő betöltésére pályázatot hirdetek. Érintett jegyzői állás javadalmazása a következő:

1. Évi törzsfizetés 500 frt.
  2. Terménetheni lakás, esetleg az eddig élvezett 50 frt évi lakbér.
  3. Kellő mennyiségű tűzifa.
  4. Magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.
  5. M. kir. anyakönyvvezetői tiszteletdíj 80 frt.
- Felhivom ennél fogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. 6 §-ában meghatározott képesítést igazoló bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványaikat folyó évi május hó 17-ig bezárólag annyiával is inkább nyujtsák be hozzám, mivel a hiányosan felszerelt avagy később érkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

A választás határnapjával f. évi május hó 19-ik napjának d. e. 9 óráját Felkenyér község községi jegyzői irodájába tűzöm ki.

Szászváros, 1899. április hó 30-án.

Fodor Gyula,
főszolgabíró.